נט: האומר פרק שלישי קידושין

מיד מחשבה מיהא תפיק. תימה ליפרוך נמי גבי תרומה לעיל לר"י דקאמר אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אבל אם משתרם ביטל תרומתו תרומה ואפילו תרם הללו במחשבה להא תרומה ניטלת בתומד ומחשבה[ב] אלמא לא אתי דיבור ומבטל דיבור וי"ל דמחשבה דתרומה היא יודע דכמעשה דמי דכתיב (במדבר יח) ונחשב לכם והוי כאילו תרם בידים ואפילו מעשה אינו מועיל אפילו תרם אח"כ כריו אחר מחשבת השליח אבל גבי עומאה אין המחשבה מטמאתו אבל מביאתו לידי תורת קבלת טומאה ואומה הבאה יכולה להתבטל דהכל מודים דע"י המעשה מתבטלת מ"כ תתבטל על ידי מחשבה: **לא** קידשה עצמה וחזרה בה מהו. נראה לפרש וחזרה בה אלא אמיתיתה לשליח דאי אמרה לשליח אין לרואי שתקדשני פשיעא דאינה מקודשת דאתו משום דאמרה לו מיהו לי שליח לקדשני לא מצי חזרת:

אם ביטל עד שלא תרם בו'. הכא לא משני כדלעיל שאני נתינת מעות ליד האשה דכמעשה דמי הייגו משום דהכא ליכא נתינת מעות אלא דיבור לבד: **מתורת** גט לא **בטליה**. פי' דמסתמא אינו מתכוין לבטל אלא השליח ולפי זה אם אמר בפירוש אני מבטל הגט עלמו שהוא [ב]בטול ופסול לגרש בו ובפרק השולח (גיטין דף לב:)[ג] גרים גיטא גופיה מי קא בטל משמע שאין הגט מתבטל ולריך לפרש[ד] אתה סבור שהגט יכול ליפסל בביטול ולא היא דהכי הוא כמו מעות שאינן מתבטלות[ה] דמאחר דהגט כמוב כהלכתו אינו יכול לבטלו[ו] ואם ירלה יחזור ויגרש בו: אפילו

מעשה מוציא מיד מעשה. התחיל לשוף ביטל מהם תורת גמר מלאכה לשם כלי בין שירד להו ע"י מעשה שהחליקן וגילה דעתו שאין מחוברין עוד תיקון בין שירד להו ע"י מחשבה: **מחשבה אינה מוציאה.** מישב עליהן לשוף לשבן אחר שחיבר עליהן אלא לשוף אלא לשבן אין יוצאין מידי מחשבתן הראשונה: **דכי מעשה דמיא.** דרחמנא קרייה מעשה דכתיב כי יתן ויהיו בידים ואע"ג דמחשבה בעלמה הוא דאפילו נפלו ממילא ויתן ליה הוי הכשר ומיקרי כי יותן: **הא שמעתא.** דרבי יוחנן וריש לקיש: **וכן היא שנאמר בו.** מעשה היא לקמן בפ' בתרא: **וחוזרה בה.** בין בפני שליח בין אלא בפניו: **אינה חוזרת.** ולקמן מותבינן ליה מהא דהשולח גט: **ואפילו בקמייתא.** גבי מתני' לא בא אחר וקידשה וחזרה בה קי"ל הילכתא כר' יוחנן דאחר דיבור ומבטל דיבור: **מהו שיחזור ויגרש בו.** כגון לאחר שאמר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא: **לעולם.** אין בטלין לאחר ל' שהרי ניתן לילה זמן לחזור בתוך ל' שיהו כולן פגוין מקידושי ראשון: **ושמואל אמר בו'.** לקמן פריך עלה רב חסדא: **מר אריבא.** דאמרי' דלא אמר מעכשיו אתני לה להך פלוגתא ומשום הכי קשיא ליה למר מאי דקשיא ליה: **מקודשת ואינה מקודשת לעולם**[ז]. ואפילו לאחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ואסורה לשניהם אלא גט האחד[ח] כדמפרש טעמא לקמן: **ושמואל אמר.** אינה בספיקא אלא עד שלשים יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצאו קדושי שני חיילי למפרע: **מספקא ליה.** האי לאחר שלשים אי מגלה הוי אם לא אחזור בי בתוך ל' שיהו קדושין מעכשיו: **אי חוזרה הוי.** ממאי דקאמר מעכשיו ואקאמר אינו אומר מעכשיו אלא התקדשי לי לאחר ל' הילכך לעולם היא בספיקא דאי הוי מגלה קידושי ראשון חיילי קידושי שני לא חיילי ואם מזרה הוי קידושי שני חיילי קידושי ראשון לא חיילי: **לשמואל פשיטא ליה דמגלה הוי.** הילכך כל ל' יום הוו קידושין תלוין שמא יחזור בו מל' ואילך גמרו: **גט ואינו גט.** מספקא ליה האי ולאחר מיתה אי הוי מגלה מהיום יהיה גט אם אמות ולכשיומות נמלא גט למפרע מאותו יום אי מזרה הוי וחזר בו ממהיום ואמר זה גיטך לאחר מיתה ולא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה הכיון דמית היכי מגרש: **כזה גט.** דמגלה הוי: **הפס.** הוא דאיכא לספוקי ולנמיכר מזרה הוי מאום דלרמוקה אתי וקאה בעיניו לרחקה ולגרשה ולהכי הדר ביה ממעכשיו אבל הכא דלקרובה קאמר כל מ"מה דמצי לקרובה מקרב לה וכי אמר לאחר שלשים לא הדר ביה ממעכשיו: **הפס.** הוא דאמר מגלה הוא ולא מזרה דאדם יודע דאין גט לאחר מיתה ומידי דכדי לא עביד אינש דאמר: **אבל הכא.** דיש קדושין לאחר ל' יום אם לא קדשה אחר בנתיים אימא דילמא הוי מזרה דלא רצה לקדשה מעכשיו שמא דעתו על אחרת וימלך בתוך שלשים יום קמשמע לן: **ולטעמיה דרב.** דמספקא ליה בחזרה ומגלה בא אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרים שכלו של שני בתוך של ראשון ואם דראשון מזרה הוו להו דשני קידושין דהא ראשון הדר ביה ממעכשיו: **ובא** מגורשת, ואם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר צריכה גט משניהם אפילו תוך שלשים יום. אלמא ראשון לא סני ליה בחזרה תוך ל'. ונראה שפירש תנאה הוי דה"ק לה קודוש נתחלו מהאידנא, מבגר לא נגמרו עד לאחר שלשים יום. והויא מקודשת בהאי לישנא לראשון תוך שלשים יום ואינו יכול לחזור בו. והאי דקאמר לא לגמרו אהני ליה שאם חבעה אותר לנישואין נותנין לו זמן (לפדות) (להכין) את עצמו[ט] משלשים ואילך, ואם מת תוך שלשים יום א"צ חליצה או יבום שהרי משעה ראשונה נתן לה הקדושין שלא יגמרו עד לאחר שלשים, וכן נמי אם מתה היא תוך שלשים יום הוא מותר בקרובותיה שהקדושין לא נגמרו. ושמואל[י] ס"ל דתנאה הוי הילכך הקדושין תלויין כל שלשים שאם ימות קדושי שני הוו קדושין. או חזרה הוי כדפרישנא שחזר בו מעכשיו דקאמר ולא רצה שיחולו עד לאחר שלשים ומקודשת לשני. הילכך לענין בעיין אם מת הראשון תוך שלשים ריש לו אח פטורה מן החליצה ומן היבום שאין כאן קדושין כלל, ואם קדשה אחר אפילו קודם שמת כותפה דקדושי שני קדושין. לשמואל פשיטא ליה דתנאה הוי דאפילו תנאה הוי הבעל יכול לחזור בו כל ל') יום. דהני תנאי. דאיפליגי בגישין כה:".

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ח מהל' טומאת אוכלין הל"כ (ופר"ב סס הל"ח) סמג עשין רמו:
יד ב מיי' פ"ט מהל' אישות הלכה ד סמג עשין מה טש"ע אה"ע סימן לו סעיף ז:
טו ג מיי' שם הל' כ טוש"ע שם סעיף ז:
טז ד ה מיי' פ"ו מהל' גירושין הלכה כח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמה סעיף טו:
יז ו מיי' פ"ו מהלכות אישות הל' יא סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סימן מ סעיף ב:
יח ז מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעי' ג:
יט ח מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' יד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמה סעיף ג:

מוסף תוספות

א. לישנא דשמעתין. תוס' טוך. ב. ודומה לאשה שאומרת הריני תרומת כי שלא אתקדש בכסף זה לפלוני לעולם, שאם חזר וקידשה בו מקודשת. רמב"ן. ג. דחשיב מעשה. תוס' הרא"ש.

תוס' ר"י הזקן

וכן היא שנתנה רשות. מתני' היא בפרק בתרא (נט, א), ולהאי לישנא סבר ר"ל דלא אתי דבור ומבטל דבור גרידא. מהו שיחזור ויגרש בו. כשאומר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא. מתורת גט לא בטליה. בהאי לישנא כמו שבארנו פרק השולח. במאי פקעו. דהא כשחלין קדושי ראשון אשת איש גמורה היא. מר. רב חסדא. אריבא. דלא אמר מעכשיו. אי תנאה הוי. האי ולאחר ל' יום, כלומר התקדשי לי מעכשיו אם לא אחזור תוך ל' יום ואם לא חזר בו מקודשת היא לו משעה ראשונה. אי חזרה הוי. שחזר בו ר) מעכשיו דקאמר ואינו רוצה שיחולו הקדושין עד אחר ל' יום, ויכול לחזור ר) שהרי לא נתן לה הכסף עד שחזר בו, ואי חזרה הוי הויא מקודשת לשני שתלו מיד. הילכך הוי היא בזה הספק לעולם וצריכה גט משניהם. ושמואל אמר. אינו בזה הספק אלא ל' יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצא קדושי שני חלין לפפרע. עכ"ל ר"ש. ולהאי פירושא האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום ואח"כ מת אי חזר בו הראשון בתוך שלשים יום מקודשת לשני. דאגלאי מילתא למפרע דקדושי ראשון לא הוו קדושי שהרי חזר בו או מת. כמו שנראה מלשון ר"ש לשמואל דאמר תנאה הוי אם מת ראשון תוך שלשים יום הוי קדושי שני קדושין. אלמא יכול לחזור בו. והרי"ם ז"ל כתב בס"ז (מאישות הי"ב) שצריכה גט משניהם אפילו תוך שלשים יום.

מסורת הש"ס

ט) [נכתב"י פיסה, וכ"ה בגרס"ן], כ) [נכתב"י טסף: אמר ליה], ג) נ"מ סכ:, ד) נקמן עט. ע"ש, ה) שבת נב: נח: כלים פכ"ה מ"ט טוכה יב: תוספתא דכלים ב"ב ספ"נ וספ"ז, ו) [מתוכות יב. וש"נ], ז) גיטין לב:, ח) [נכתב"י כמקום וכו' טסף: וכא אחר וקידשה כתוך ל' יום מקודשת ואינה מקודשת רב אמרי], ט) [אלא"ר ליתא בכתב"י], י) גיטין עב: ב"ב קלו. [תוספתא דגיטין פ"ה ה"ג], כ) [ע' תוס' מנחות ל: ד"ה ולמ"ת], ל) [בדפו"ר: לכן], מ) [בכ"י ר"ף טסף: ולא פקעו קידושיה אלא כגט דאפילו וכו'], נ) [בדפו"ר: אחר], ס) [בדפו"ר: כמה], ע) [גילה יב ע"ב], פ) [בדפו"ר: כטל], צ) [וטס ד"ה החם], ק) [בדפו"ר: גר', ול"ל גרסינן], ר) [נראל"ל מהלי מעכשיו], ש) [עי' נדרים מז ע"א], ת) [ע' כתובות מז ע"א], א) [ומקן דים כמן ע"ם ול"ל וכב ק"ל דמספקא לי מגלה הוי],

תורה אור השלם

1. וכי יתן מים על זרע ונפל ממנבלתם עליו טמא הוא לכם: ויקרא יא לח

הגהות הב"ח

(א) גמ' לישיבה רים לקים לרבי יוחנן כל הכלים:

מוסף רש"י

מעשה מוציא מיד מעשה. אפילו עשה בו מעשה מוכיח מתחלה לשלמן כגון שקילנו בכיבוטיו ליפוה, כיון שגמן ולחמן בו נאתנו לגמגלן מבטל מעשה ראשון, וכל שכן שמוליא מידי מחשבה שלא היה בה מעשה (שובה יד.). **כתיב כי יתן.** ולא כתיב כי יותן (ב"מ נב:). דבריהא אליה. שיהא נתמיה ויהיכסך בעיניו (שם). מהו שיחזור ויגרש בו. אם נתלך הכסף לאחר ולגרש בגט שבטלו, מי אמרינן בטל גיטא והוה ליה כחפצא, או דילמא שליחותא דשליח היא דבטיל ליה עד דהדר ומתני ליה שליח, אבל גיטא לא בטיל (גיטין לב:). **מתורת גט לא בטליה.** הא דאמר בטל הוא, לשליח הוא דבטליה שלא יהא שלוחו לגרשה בגט זה דאמר דיבור ומבטל דיבור, אבל גט שכתב בעיני לרחקה אבל לא בטליה. הא דאמר בטל הוא, לשליח הוא דבטליה שלא יהא שלוחו לגרשה בגט זה דאמר דיבור ומבטל דיבור, אבל גט שכתב בעיני לרחקה ולגרשה ולהכי הדר ביה ממעכשיו אבל הכא דלקרובה קאמר כל מה דמצי לקרובה מקרב לה וכי אמר לאחר שלשים לא הדר ביה ממעכשיו: **הפס.** הוא דאמר מגלה הוא ולא מזרה דאדם יודע דאין גט לאחר מיתה ומידי דכדי לא עביד אינש דאמר: **אבל הכא.** דיש קדושין לאחר ל' יום אם לא קדשה אחר בנתיים אימא דילמא הוי מזרה דלא רצה לקדשה מעכשיו שמא דעתו על אחרת וימלך בתוך שלשים יום קמשמע לן: **ולטעמיה דרב.** דמספקא ליה בחזרה ומגלה בא אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרים שכלו של שני בתוך של ראשון ואם דראשון מזרה הוו להו דשני קידושין דהא ראשון הדר ביה ממעכשיו: **ובא**

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com